

Kardinal Jozsef Mindszenty svek ikke kirken

110200

Kardinal Jzsef Mindszenty, den 79 år gamle primas for den katolske kirke i Ungarn, har tilbragt nesten 15 år i selvalgt eksil i den amerikanske ambassade i Budapest fordi han har nektet å forlate sitt land som «en tyv om natten». Nu har han kommet til Roma etter at Vatikanet har fått en avtale med den ungarske regjering. Vatikanet er engstelig for kardinalens helse, og mener han har bedre av å bo i Roma.

til at han ble arrestert sammen med 27 andre geistlige. Han insisterte på å ha på seg fullt bispeornat og da han ble ført til fots gjennom gatene falt folk på kne for å få hans velsignelse.

I konflikt med kommunistene

Sovjet-invasjonen i 1945 førte til at han ble løslatt og kort etter gjorde paven ham til den ungarske kirkes primas, kardinal og erkebiskop av Esztergom. Han kom imidlertid snart i konflikt med kommunistlederen Matias Rakosis regjering. Da alle private skoler, også de katolske, ble nasjonalisert i 1948, ringte kirkeklukkene over hele Ungarn etter ordre fra Mindszenty, og tilslutt ble han arrestert i sin residens.

Ved en av de mest farseaktlige

Kardinal Josef Mindszenty, den romersk-katolske primas i Ungarn, vil etter all sannsynlighet leve resten av sitt liv i Vatikanet. Her er han forevige sammen med Pave Paul VI igår.

7/

1944 omfattet full rehabilitering for ham selv og omfattende konsesjoner til den katolske kirke, deriblant full frihet til religiøs opplæring.

Mindszenty er født den 29. mars 1892. Han var eldste sønn av gårdbrukeren James Pehm, som i sin tid var borgermester i den ungarske landsbyen Czehimindszent. Under den annen verdenskrig da mange ungarere av tysk avstemming av forsiktighetsgrunner tok opp igjen sine gamle tyske navn, endret han som en åpen demonstrasjon sitt tuske navn til et ungarsk, som han tok fra landsbyen hvor han ble født.

Fordømte nazismen

Han ble bispeviet i mars 1944 — bare en uke etter at tyskerne hadde okkupert Ungarn. Noe av det første han gjorde var å fordømme nazistenes «ny-heden-dom», og de lovene som fratok jødene deres statsborgerlige rettigheter. Den antas at han under okkupasjonstiden skjulte mange forfulgte jøder for nazistene.

Da russerne nærmet seg den ungarske grensen sendte Mindszenty sammen de øvrige ungarske biskopene en inntrengende henstilling til den tysk-innsatte fascistiske regjeringssjefen Francis Szalaski om ikke å la Ungarn bli slagmark. Dette førte

rettsaker i Ungarn under Stalin-perioden ble kardinalen dømt til livsvarig fengsel for høyforæderi og valutasvindel. Han tilstod i retten, men senere skal han ha erklært at dette skyldtes at han var blitt torturert 29 dager i trekk — kledd naken, slått og pisket, holdt våken i døgnevis og tvunget til å overvære ville seksuelle orgier. I juli 1955 ble det kunngjort at han var blitt benådet etter forbønn fra landets biskper og på grunn av høy alder og sviktende helbred.

Efter løslatelsen bodde han i avsidesliggende hus ute på landet under bevoktning inntil han ble befridd under oppstanden i 1956 og ført i triumf tilbake til Budapest. Da Sovjet-troppene rykket inn i hovedstaden for å slå ned oppstanden, søkte han tilflukt i den amerikanske ambassaden.

Efter 1956 har det gjentatte ganger vært ført hemmelige forhandlinger mellom Vatikanet og den ungarske regjering om Mindszenty — første gang i 1959. Wiens erkebiskop, kardinal Franz König har besøkt Mindszenty gjentatte ganger, og skal blant annet ha overbragt ham et personlig budskap fra paven med oppfordring om å komme til Roma, men kardinalen ble hvor han var inntil han igår overraskende innfant seg i Roma.